

Zitting 1979–1980

15 849

Wijziging van de inkomstenbelasting en van de loonbelasting in het kader van het belastingplan 1980

Nr. 9

EINDVERSLAG

Vastgesteld 22 november 1979

INHOUDSOPGAVE

Algemeen	1
De aangekondigde koopkrachtverbetering	3
Bejaarden- en arbeidsongeschiktheidsaftrek	5
Inflatieneutrale belastingheffing; rentevrijstelling	6
Reparatiewetgeving	7
Belasting van personenauto's	8
Standsuitgaven	8
Huurwaarde	9
WIR-premies	9
De verliescompensatie	9
Onvolledige gezinnen	10
Effect van kostprijsverhogende heffingen op gebruik	10

De vaste Commissie van Financiën¹ rapporteert als volgt over de opmerkingen en vragen die nog bij vier fracties bleken te bestaan. Met de beantwoording daarvan zal, naar haar mening de openbare behandeling voldoende zijn voorbereid.

Algemeen

De leden van de P.v.d.A.-fractie wilden alleerst hun bevreemding en ontstemming tot uitdrukking brengen over de procedure die de Regering met betrekking tot een aantal ontwerpen van wet die direct of indirect met het belastingplan samenhangen volgt. Pas op een zeer laat tijdstip en dan nog naar aanleiding van verzoeken om informatie vanuit de Kamer blijkt dat in de miljoenennota aangekondigde wetsontwerpen niet worden ingediend, maar alsnog voorgesteld wordt bestaande tijdelijke regelingen (vermogensbelasting, rentevrijstelling, bijzondere winstaftrek) te continueren. De voorgenomen wijziging van de WIR-voeding en WIR-premies waaruit in belangrijke mate dekking voor in 1980 te verrichten uitgaven moet voortvloeien zal de Kamer, zo is medegedeeld, pas na de behandeling van het belastingplan bereiken. Al met al levert dit een zodanige rommelige gang van zaken op als in jaren niet is voorgekomen. Deze leden verzochten op basis van de volgende vragen een meer afdoende toelichting dan tot nu toe werd gegeven.

¹ Samenstelling: Joekes (VVD), Portheine (VVD), Dankert (PvdA), Van Dis (SGP), Epema-Brugman (PvdA), Van Amelsvoort (CDA), Jansen (PPR), Kombrink (PvdA), Van der Hek (PvdA), Rienks (PvdA), Engwirda (D'66), De Graaf (PvdA), Van Dijk (CDA), Wöltgens (PvdA), Hermans (VVD), Van Rooijen (CDA), De Korte (VVD), Bakker (CDA), De Vries (CDA), Couprie (CDA) en Van Iersel (CDA).

Waarom kon de reeds vorig jaar aangekondigde wijziging van de wet op de vermogensbelasting niet eerder aanhangig worden gemaakt? Wanneer heeft daarover de besluitvorming in het kabinet plaatsgevonden en wanneer was het ontwerp aan de Ministerraad gestuurd? Welke aspecten van de nieuwe regeling waren zo ingewikkeld dat vertraging in de voorbereiding van het ontwerp optrad?

Waarom kon niet reeds tijdens de algemene beschouwingen (toen de P.v.d.A.-fractie dat suggereerde) door het kabinet besloten worden de tijdelijke Hofstra-maatregelen met een jaar te continueren in afwachting van de met de Kamer overeengekomen nadere discussie over de Hofstra-nota?

Wat zijn de oorzaken van de vertraging die zich met betrekking tot het WIR-ontwerp heeft voorgedaan? Is het overigens mogelijk de voorgenomen wijziging terugwerkende kracht te geven, wanneer plaatsing in het Staatsblad voor 1 januari a.s. niet meer mogelijk is omdat de parlementaire behandeling eerst in 1980 afgerond zou kunnen worden?

Na de bekendmaking en indiening van het belastingplan hebben zich meer nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Dat betreft allereerst de nota van wijzigingen inzake de bejaarden- en de arbeidsongeschiktheidsaftrek. Er is in hoge mate samenhang met het ontwerp van wet tot Nadere wijziging van de Wet minimumloon en minimum-vakantiebijslag, een aantal sociale verzekeringswetten en enige andere wetten (15 900). Dat kan in de behandeling complicaties doen ontstaan, omdat deze in de tijd gezien niet samenvalt. Bij het belastingplan wordt aan de Kamer een beslissing gevraagd die in haar samenhang op een later tijdstip opnieuw materieel aan de orde is. De tot de P.v.d.A.-fractie behorende leden zouden graag vernemen of de Regering heeft overwogen de voorstellen met betrekking tot bejaarden- en arbeidsongeschiktheidsaftrek in wetsontwerp 15 900 op te nemen en – zo ja – op welke gronden dan toch tot een nota van wijziging besloten is met betrekking tot wetsontwerp nr. 15 849. Zou het niet logisch zijn, zo vroegen deze leden zich af, alsnog deze nota van wijziging in te trekken en te vervangen door een nota van wijziging op ontwerp nr. 15 900? Welke eventuele complicaties zou dat kunnen oproepen? Elders in hun eindverslag willen deze leden meer inhoudelijk op de ingediende nota van wijzigingen ingaan.

De leden van de C.D.A.-fractie stelden vast dat, nu het structurele wetsontwerp over de vermogensbelasting pas met ingang van 1981 in werking kan treden, ook de lastenverlichting van 155 mln. één jaar wordt uitgesteld. In de dekking voor deze lastenverlichting was voorzien via het successierecht (110 mln.) en 45 mln. uit de reparatiewetgeving. Komt die dekking in 1980 tot stand en welke bestemming heeft deze f 100 mln., verdeeld over genoemde f 45 en f 55 mln.? Die f 55 mln. zou volgens de Miljoenennota bestemd zijn voor «overige maatregelen». Welke zijn dat?

Deze leden waardeerden het zeer dat reeds de dag nadat zij de suggestie hadden gedaan om voor 1980 de bijzondere winstaf trek te handhaven en de voorraadaf trek terug te nemen de bewindslieden dit spoor hadden opgepakt. Met name voor de zelfstandigen in de landbouw en het Midden- en Kleinbedrijf is de bijzondere winstaf trek van groot belang vanwege de algemene werking. Deze leden zouden er nogmaals op willen wijzen dat de voorraadaf trek uitsluitend betekenis zou hebben gehad voor een deel van het Midden- en Kleinbedrijf, en in totaal in de inkomstenbelasting slechts een bedrag van 70 miljoen zou betekenen, terwijl het bij de bijzondere winstaf trek in de sfeer van de inkomstenbelasting om een veel hoger bedrag gaat.

De leden van de fractie van de S.G.P. hadden met belangstelling kennisgenomen van de uitvoerige memorie van antwoord. In haar algemeenheid hadden zij deze als verduidelikend ervaren. Zij wilden slechts op enkele punten nog terugkomen in hun bijdrage aan het eindverslag. Bij de plenaire behandeling hoopten zij terug te komen op de door hen aangesneden zaken van meer principiële aard, die in de memorie van antwoord geen aandacht hebben gekregen.

De aangekondigde koopkrachtverbetering

Een tweede nieuwe ontwikkeling betreft de mededeling van het kabinet dat een extra fiscale inspanning noodzakelijk is om het uitgangspunt van koopkrachthandhaving te realiseren en dat daartoe op korte termijn voorstellen zullen worden ingediend. De tot de P.v.d.A.-fractie behorende leden toonden zich hierover zeer verbaasd. Immers, de Regering heeft in de miljoenennota gesteld, dat haar beleidsvoornemen reeds realisering van het gestelde uitgangspunt inhield. Ook tijdens de algemene beschouwingen werd dat standpunt ingenomen. Deze leden wezen er bovendien op dat zij tijdens de algemene beschouwingen hadden voorgesteld de stijging van de aardgasprijs te halveren, maar dat de Regering zich daar in alle toonaarden tegen verzette doch enkele weken later ter veiligstelling van de koopkracht besloot deze stijging gefaseerd door te voeren. Waarom kon daartoe tijdens de algemene beschouwingen niet worden besloten?

Gezien de hele gang van zaken wilden deze leden de ontwikkeling die zich in de stellingname van het kabinet met betrekking tot de koopkrachthandhaving heeft voorgedaan in de loop van de tijd cijfermatig onderbouwd zien. In welke mate gaven de miljoenennota en de MEV inzake de koopkracht van de modale werknemer een onjuist beeld? En waarom? Welke ontwikkelingen hebben zich nadien voorgedaan die inhielden dat het gestelde uitgangspunt niet langer gerealiseerd zou dreigen te worden? Ze zouden daarbij met name het koopkrachteffect voor actieven en niet-actieven aangegeven willen zien voor resp. de bevrozing van de kinderbijslag voor het eerste kind, de verhoging voor eigen bijdragen in de sector volksgezondheid, de fasering in de aardgasprijsstijging en de na de miljoenennota bekend geworden prijsindexcijfers voor zover die de hoogte van de prijscompensatie per 1 januari a.s. beïnvloeden in relatie tot de in de MEV verwerkte veronderstellingen.

De tot de P.v.d.A.-fractie behorende leden wilden voorts weten op welke preciese termijn voorstellen worden ingediend om de aangekondigde extra fiscale inspanning te regelen. Zal dit bij nota van wijziging op het onderhavige ontwerp van wet geschieden? Zo nee, waarom niet en wanneer dan? Wat is het uiterste tijdstip waarop de parlementaire behandeling moet worden voltooid wil het voornemen, de wijziging van de loonbelasting per 1 april en die van de inkomstenbelasting per 1 januari te kunnen effectueren in praktijk gebracht kunnen worden? Dezelfde leden misten in de memorie van antwoord informatie over de omvang van de extra fiscale maatregel en over het koopkrachteffect ervan. Klopt het dat er 300 mln. mee gemeoid is en dat het koopkrachteffect voor de modale werknemer 0,3% bedraagt? In welke vorm zal de maatregel worden gegoten? Welke zijn de effecten voor andere inkomenscategorieën?

Deze leden vonden het volstrekt onbevredigend dat de aard van de ombuigingen in de collectieve sector ter compensatie van de fiscale maatregel pas in het kader van de voortgangsrapportage over de ombuigingen medege-deeld zal worden. Dit te meer nu de Minister van Economische Zaken reeds zijn voorkeur heeft uitgesproken voor verdere beperking van de overdrachts-uitgaven. Zij voelden weinig voor een dergelijke ontkoppeling in de besluitvorming. Dat komt immers neer op iets kopen zonder de prijs te kennen. Ze vroegen daarom dringend nu reeds nadere informatie over de aard van de ombuigingen te geven. Zij vroegen, waar de Regering uitdrukkelijk spreekt over «ombuigingen in de collectieve sector», of ze voor het vinden van compensatie ook de niet-begrotingsuitgaven op het oog heeft. En wordt met «voortgangsrapportage over de ombuigingen» de Voorjaarsnota bedoeld?

De nog steeds aan het woord zijnde leden stelden voorts de vraag of de Regering overwogen heeft, nu zij op welke manier dan ook een bedrag voor extra fiscale maatregelen heeft willen vrijmaken, deze middelen aan te wenden voor een beperking van de maatregelen in het kader van het ontwerp van wet nr. 15 900. Die maatregelen spelen immers in het psychologisch klimaat rond de loonvorming een niet onbelangrijke rol. Is deze gedachte in het overleg met de sociale partners uitdrukkelijk aan de orde geweest?

De tot de P.v.d.A.-fractie behorende leden constateerden dat zich met betrekking tot de uitgaven, ten dele nauw met het bovenstaande samenhangend, ook andere ontwikkelingen hebben voorgedaan. De fasering van de stijging van de aardgasprijs betekent een opbrengstderiving. Hoe groot is deze, er rekening mee houdend dat in het stookseizoen vermoedelijk een meer dan gemiddeld aardgasverbruik voorkomt? Hoe zal de dekking voor dit bedrag worden gevonden of is het de bedoeling het financieringstekort te verhogen? Deze leden wezen erop, dat in schriftelijke vragen de Regering was verzocht ter gelegenheid van uiterlijk de memorie van antwoord op het belastingplan hierover informatie te verschaffen, maar dat aan dat verzoek niet is voldaan. Daarmee meenden zij geen genoeg te kunnen nemen.

In de tweede plaats signaleerden ze dat de bevrozing van de kinderbijslag voor het eerste kind voor de schatkist een voordeel betekent. Waarvoor wordt dat geld gebruikt? En in de derde plaats wezen deze leden op de ontwikkelingen rond de Europese landbouwuitgaven. Is aan te geven voor welk bedrag aan extra uitgaven in 1980 (rekening houdend met doorwerking van eventuele tegenvallers over 1979) Nederland in verschillende casusposities kan komen te staan (met name wijziging van de verdeelsleutel en verhoging van de b.t.w.). Heeft de Regering reeds een standpunt bepaald met betrekking tot de eventuele dekking van deze extra-uitgaven?

Kan worden aangegeven wat 1% bruto-loonstijging betekent voor het reëel vrij beschikbaar inkomen van de modale werknemer?

Kan aangegeven worden hoe thans, met de na indiening van de miljoenennota genomen beslissingen, de koopkracht van de modale trendvolger zich ontwikkelt?

Welk tijdelijk budgettair nadeel treedt op – zo werd door de C.D.A.-fractie gevraagd – door fasering van de verhoging van de aardgasprijzen kleinverbruik? Welk effect heeft dit op de koopkracht modaal in 1980?

De bewindslieden delen in de memorie van antwoord mede dat een extra fiscale inspanning nodig is om de koopkracht te handhaven. Zou de belastingverlaging nog via een nota van wijziging aan het dekkingsplan kunnen worden toegevoegd of wordt later een apart wetsontwerp ingediend? Wat is naar schatting het met de verlaging gemoeide budgettaire bedrag? Welk bedrag aan belastingverlaging wordt overwogen? De leden van de C.D.A.-fractie wezen erop dat de beoogde beperking, van het «initieel» een algemene beperking is hetgeen op zich bezien een voor allen geldende belastingverlaging zou meebrengen. Een belastingverlaging die eventueel tot de lagere inkomens beperkt zou zijn, zou ook tot een zodanige tariefsingreep leiden dat de reeds scherpe progressie verder zou worden verzaamd. Bovendien zou men tarief IB gebruiken voor het «sluitend maken van de doelstelling»: koopkrachthandhaving modaal.

Wat is het netto-extra loon voor het modale inkomen bij een extra initieel van 1½%? Welke gevolgen treden op bij een initieel van 2% in plaats van 1½% voor de kerngegevens over 1980 en op de middellange termijn? Welke gevolgen heeft een adequate belastingverlaging in plaats van de 1½% initieel extra op de kerngegevens 1980 en op de middellange termijn?

Is het waar dat een extra stijging van de lonen (en prijzen) op korte termijn gunstige begrotingseffecten heeft doch reeds na 2 à 3 jaar zeer nadelige budgettaire en economische gevolgen heeft (o.a. grotere werkloosheid)? Kan kwantificering worden gegeven?

Welke effecten heeft de verlaging aan de basis van het tarief op het netto-minimumloon en daarmee op de sociale minima? Welke extra uitgaven zijn gemoeid met de hogere sociale uitkeringen als gevolg van de netto-netto-koppeling? Zal het bedrag aan extra ombuigingen in beginsel gelijk zijn aan de omvang van de extra belastingverlaging en uitgaven verhogingen, gelet op de door deze leden ondersteunde doelstelling het financieringstekort niet verder te vergroten in 1980. Of zijn er wellicht nog wijzigingen in het tekort voor 1980 te verwachten?

Wat is in dit verband de betekenis van het alsnog verlengen van de zgn. Hofstra-voorstellen, van de zgn. reparatiewetgeving en de wijzigingen in de Vermogensbelasting en het Successierecht, zoals die vermoedelijk in 1980 zullen optreden c.q. niet optreden?

Het leek de leden van de S.G.P.-fractie thans nog te vroeg om in te gaan om de mogelijke extrabelastingwijzigingen ten einde het loonoverleg op redelijke wijze te doen verlopen, met name waar het betreft de doelstelling dat voor 1980 het in de miljoenennota voorgestelde matigingsbeleid kan worden gerealiseerd. Wél wilden deze leden er op aandringen dat de daartoe nodige wetsvoorstellen met de vereiste spoed worden ingediend. Zij vroegen ook of de daarbij behorende gevolgen op andere terreinen van het beleid konden worden aangegeven, dit mede gezien tegen de achtergrond van het gegeven dat elke verlaging van de belastingopbrengst moet leiden tot vergroting van het financieringstekort. Heeft de Regering al enige indicatie omtrent de omvang van de nieuwe fiscale operatie?

Bejaarden- en arbeidsongeschiktheidsaftrek

Allereerst vroegen de leden van de P.v.d.A. de Regering uiteen te zetten of haar argumenten tegen reparatie bij nota van wijziging (memorie van antwoord, gestencilde versie blz. 32) niet ook gelden voor de nota van wijziging met betrekking tot deze inkomensafrekken.

De leden van de P.v.d.A.-fractie meenden dat ten aanzien van het effect van de voorgestelde maatregelen meer inzicht nodig is. Uit het bij de nota van wijzigingen (nr. 5) gegeven overzicht blijkt naar hun gevoelen dat een gefaseerde verlaging van de bejaardenaftrek geen positieve budgettaire effecten heeft. Zij vroegen zich af waarom in de toelichting dan allerlei argumenten over voor bejaarden beschikbare voorzieningen worden gehanteerd. Als er slechts sprake is van een papieren operatie zonder betekenis voor het netto-inkomen, waarom moet die dan worden ondernomen? Kan niet beter worden afgewacht welke de resultaten zijn van het vervolgonderzoek? In de toelichting op wetsontwerp 15 900 en op de nota van wijzigingen blijkt evenwel dat de gefaseerde verlaging van de bejaardenaftrek wel inkomensgevolgen heeft voor de bejaarden met neveninkomsten. Om hoeveel bejaarden gaat het hierbij?

Op welke wijze blijken de gevolgen voor rijksbegroting en fondsen in het eerder genoemde financiële overzicht? Kan het effect op het netto-inkomen van een bejaarde worden aangegeven, wanneer het neveninkomen resp. 5000, 10 000, 15 000 en 20 000 groot is?

Is voor wat betreft de arbeidsongeschiktheidsaftrek rekening gehouden met een bevrozing voor elk van de komende jaren? In hoeverre is die bevrozing billijk ten opzichte van degenen die op basis van het te houden vervolgonderzoek wel degelijk behoefte aan vergoeding van door hen extra gemaakte kosten blijken te hebben? Om welk aantal bovenminimale arbeidsongeschikten handelt het? Is het de bedoeling te zijner tijd de te individualiseren nieuwe regeling ook voor de minimuminkomens te laten gelden? Zal daarvan voor hen niet een verbetering in hun inkomenspositie het gevolg zijn, waar ze door bevrozing c.q. verlaging van beide aftrekken geen inkomenseffecten ondervinden?

Heeft de Regering overigens onderzocht of inzake de beide aftrekken eenzelfde operatie zou kunnen worden verricht als met de kinderaftrek is geschied? Zo ja, kunnen de bevindingen worden weergegeven? Kunnen daarover wél uitspraken worden gedaan (zie stuk 15 339, nr. 7, blz. 2)?

De Regering heeft vorig jaar gesteld (nr. 15 339, nr. 7, blz. 3) dat de argumenten voor bevrozing in sterkere mate voor de bejaardenaftrek gelden dan voor de arbeidsongeschiktheidsaftrek. Het kabinet zag daarom af van de bevrozing van de arbeidsongeschiktheidsaftrek. De studie over deze aftrek is niet afgerond. Een en ander moet nog worden afgewogen, terwijl de budgettaire consequenties van de gefaseerde verlaging van de bejaardenaftrek te stellen zijn op 1 mln. Is de thans voorgestelde operatie daarom niet prematuur te noemen?

Onder verwijzing naar het commentaar van de FNV op de wetgeving inzake de aanpassingsmechanismen vroegen deze leden of het waar is, dat de SER, op het moment dat daarover advies werd uitgebracht, niet de beschik-

king had over de resultaten van de verrichte studie naar beide aftrekken. Dit had deze leden zeer bevreemd. Ze vroegen of het niet meer in de lijn lag overeenkomstig de gedachtengang van de FNV de studie(s) te publiceren en de SER gericht advies te vragen.

Moet uit tabel IV 14 van de memorie van toelichting bij wetsontwerp 15 900 de conclusie worden getrokken dat de bejaardenaftrek al in 1980 wordt verlaagd?

De leden van de C.D.A.-fractie vragen zich af of niet volstaan kan worden met de voorstellen voor 1980 om tot bevrozing van de arbeidsongeschiktheidsaftrek over te gaan, terwijl aan de hand van de nog te verrichten studie voor de jaren 1981 en volgende tot verdergaande voorstellen en besluiten kan worden gekomen. Zij tekenden hierbij aan dat zij op zich een beperking in fasen van de bejaardenaftrek tot het niveau van de arbeidsongeschiktheidsaftrek als een logische mogelijkheid in de beschouwing wilden betrekken. Zij zouden naar aanleiding van de beschouwingen in de toelichting op de nota van wijziging nu niet nader daarop willen ingaan, omdat de resultaten van de studie daartoe het beste aanknopingspunt bieden.

De leden van de fractie van de S.G.P. hadden kennisgenomen van de in de nota van wijzigingen verwerkte bevrozing van de arbeidsongeschiktheidsaftrek voor 1980. Hoewel hier duidelijk verband bestaat met wetsontwerp 15 900, wezen zij toch op het feit dat inmiddels een groot aantal jaren de geïndexeerde aftrek aan betrokkenen bewust is gegeven náást hetgeen vanuit de sociale voorzieningenregelingen wordt verkregen, als extraatje via een vermindering van belasting. Nu zelfs het vorig jaar de voorgenomen bevrozing van de hier bedoelde aftrek is ongedaan gemaakt, kwam hen een beroep op de omstandigheden waaronder destijds deze mogelijkheden zijn ingevoerd niet geheel zinvol voor. Waarom zegt de Regering niet gewoon dat in het kader van de ombuigingen volgens Bestek '81, de ombuigingspijn zo evenwichtig mogelijk moet worden verdeeld en dat daartoe ook de bevrozing en de uiteindelijke afschaffing – behoudens in gevallen waarin het bestedingspatroon duidelijk meer geaccentueerd wordt door extra kosten, dan anderen in overigens vergelijkbare omstandigheden hebben – van deze aftrekken behoorden?

Niettemin deelden deze leden de zorg van de Regering om de uitwerking zodanig te doen zijn dat in ieder geval voor 1980, de koopkracht tot en met modaal gehandhaafd kan blijven. Deze leden hadden uit het staatje in de toelichting gezien dat de gevolgen voor het budget – van Rijk en fondsen samen – voor de gehuwden lager lag dan voor de ongehuwden, ondanks het feit dat de aftrek voor ongehuwden slechts 70% bedraagt van die der gehuwden. Kan hiervan een verklaring worden gegeven? Moet voorts uit het feit, dat de gevolgen van het gelijktrekken van beide aftrekken tot op het peil van de bevroren arbeidsongeschiktheidsaftrek tot 1984 zijn verwerkt, worden afgeleid dat de meer definitieve regeling op grond van het onderzoek aangekondigd in de 2de alinea van de toelichting zeker niet vóór het einde van dat jaar kan worden verwacht?

Inflatieneutrale belastingheffing; rentevrijstelling

Kan in een staatje (zie ook antwoord 160 op vragen over de miljoenennota) worden aangegeven – zo werd uit de P.v.d.A.-fractie gevraagd – wat de budgettaire verschillen zijn tussen de eerst voorgestelde maatregelen (winstaftrek naar voorraden en rentevrijstelling f 700) en de thans verlengde pre-Hofstra maatregelen?

Deze leden waren er overigens nog niet van overtuigd geraakt dat het onjuist zou zijn de vrijstelling van rente, ook nu een debat met de Kamer over het rapport-Hofstra volgt, voor 1980 het jasje van de saldering aan te meten onder een gelijkblijvend budgettair effect. Zij meenden dat het steeds zaak is na te gaan hoe aan te treffen en getroffen maatregelen een zo groot mogelijke rechtvaardigheid en gerichtheid kan worden gegeven. Ze vroegen om

een nadere uiteenzetting over de mate van extra belasting voor de belastingdienst wanneer voor 1980 voor de methode van saldering zou worden gekozen en hadden vooralsnog de indruk dat dit wel meeviel. Of is de voorbereiding van de belastingformulieren reeds zo ver gevorderd dat die bij voorbeeld opnieuw moeten worden gedrukt c.q. in de drukproeven een ingrijpende wijziging moet worden aangebracht?

De leden van de C.D.A.-fractie meenden dat een verhoging van de vrijstelling van rente alleszins te overwegen zou zijn. Bij de algemene financiële beschouwingen had hun woordvoerder reeds voor een verhoging gepleit en daarbij een bedrag van f 1000 genoemd. Zover zouden deze leden nu niet willen gaan; echter: de extra kosten van een verhoging van f 200 (ongesaldeerd) tot f 500 (gesaldeerd) zijn wel zeer beperkt (25 mln.) en dit zou voor de kleine spaarder een zeer aanzienlijke en gerechtvaardigde verlichting geven.

Een bedrag van f 500 zou volgens deze leden de discussie over de inflatie-neutrale belastingheffing niet doorkruisen omdat bij een inflatie-neutrale belastingheffing een vrijstelling van f 500 als bodem alleszins redelijk is te achten. Ook prof. Hofstra kwam tot een dergelijk bedrag. Doch evenzeer zou een vrijstelling van f 500 passen in de alternatieve voorstellen voor de inflatie-neutrale belastingheffing zoals het kabinet ook in feite heeft gedaan door aanvankelijk voor 1980 een vrijstelling van f 700 (gesaldeerd) voor te stellen.

Deze leden meenden dat tevens in de beoordeling betrokken moet worden dat het kabinet aanvankelijk f 700 vrijstelling (gesaldeerd) voor 1980 had voorgesteld, en dat deze vrijstelling van f 700 alleen niet zal gelden voor 1980 omdat de discussie over de inflatieneutrale belastingheffing nog loopt. Zij vroegen zich af of de kleine spaarders hiervan «nadeel» zouden moeten ondervinden.

Genoemde leden meenden ten slotte dat bij een vrijstelling van f 500 in 1980 een complicering van de wetgeving ook niet zal optreden, omdat het alleszins te verwachten is dat een vrijstelling van f 500 in welke nieuwe wettelijke regeling dan ook zou passen.

Reparatiewetgeving

De leden van de P.v.d.A.-fractie oordeelden iets genuanceerder dan de Regering over de vraag of reparatievoorstellen wel of niet onderdeel van een dekkingsplan zouden mogen zijn. Dat hangt, zo meenden zij, mede af van de mate van ingrijpendheid ervan. Ze wezen er bovendien op dat de Regering in die zin zelf niet geheel consequent handelt door een deel van de dekking voor het opbrengstverlies dat gepaard ging met de inwerkingtreding van de wijziging op de wet vermogensbelasting in reparatiewetgeving te zoeken. Deze leden meenden te mogen aannemen dat ondanks het uitstel van wijzigingen in de wet vermogensbelasting tot 1981 de desbetreffende reparatiewetgeving doorgang zal vinden. Betekent dat niet, zo wilden deze leden weten, dat daarmee een bedrag vrij valt, van 45 mln. waarmee bij voorbeeld het nultarief voor dag- en weekbladen met een jaar zou zijn te verlengen?

Waarom is de vertraging te wijten, inzake de nieuwe reparatiewetgeving, waar aanvankelijk in de miljoenennota (blz. 57) werd medegedeeld dat «in de komende weken» wetsontwerpen zouden worden ingediend? Nu in antwoord op vragen van leden van de C.D.A.-fractie is medegedeeld dat het niet in het voornemen ligt tot inwerkingtreding met ingang van het jaar 1980 te komen, vroegen deze leden of daarmee het bedrag van 55 mln. genoemd in tabel 5.4.1d onder ad 3 op blz. 57 van de miljoenennota vrij valt.

Met betrekking tot de ziektekostenregeling hadden deze leden begrepen, dat de Regering van hun opmerkingen goed nota genomen had. Er vanuit gaande dat hier spoedig – en dat achten zij noodzakelijk – voorstellen te verwachten zijn, zagen deze leden voorshands van hun voornemen tot amendering ter zake af.

Voorts wilden deze leden het pleidooi van de C.D.A.-fractie om te komen tot een spoedige aanpak van de aftrek van lijfrentetermijnen ondersteunen.

Zij achtten echter een meer uitgebreide regeling – ook betreffende de particuliere stichtingen en particuliere lijfrente-overeenkomsten – met betrekking tot de periodieke uitkeringen noodzakelijk. Kunnen ook op dit terrein spoedig initiatieven verwacht worden?

De leden van de C.D.A.-fractie hadden reeds vorig jaar en ook in het voorlopig verslag op de reparatiewetgeving gepleit voor een aanpak via het systeem van identificatie bij uitbetaling met renseignering. Deze leden waren verheugd dat de bewindslieden nu duidelijk op hun spoor zitten en niet op het spoor van de bronbelasting. Overigens zouden deze leden gaarne op korte termijn het pro en contra van de bronbelasting op rente, die een veel bredere problematiek betreft dan de spaarbiljetten, willen bespreken.

Erkent de Staatssecretaris dat bij lijfrente buitenlandconstructies sprake is van een maas in de wet waarvan in sterk toenemende mate gebruik gemaakt wordt. Het gaat hierbij vaak om zeer aanzienlijke belastingvoordelen. De constructie komt er vaak op neer dat een belastingplichtige een woning koopt van iemand die in het buitenland gaat wonen tegen betaling van de koopprijs in een aantal lijfrente-termijnen over een korte periode. De lijfrentetermijnen ter betaling van de koopprijs zijn dan geheel aftrekbaar terwijl de in het buitenland ontvangen lijfrente-uitkeringen vaak onbelast of laag belast zijn. Is een wetstechnische oplossing voor de aanpak van deze constructie voorhanden. Wat zijn de budgettaire gevolgen van het bestrijden van deze constructie? In welke mate leidt het arrest van de Hoge Raad BNB 1979/28 tot bestrijding van constructies?

Belasting van personenauto's

De leden behorende tot de P.v.d.A.-fractie vroegen, nu de Regering de wenselijkheid erkent van normering van de autokosten-kilometervergoeding en nu deze normering bij de overheid reeds bestaat, maar de Regering fiscale regels terzake niet geschikt acht, welke andere mogelijkheden ze ziet. Tevens wilden deze leden graag weten wanneer het georganiseerd overleg over de reiskostenkilometervergoedingen is gestart naar verwachting dat overleg afgesloten zal kunnen worden.

Kunnen de bewindslieden aan de C.D.A.-fractie nadere inlichtingen verstrekken over de stand van zaken bij de studie over de gehele of gedeeltelijke vervanging van de wegenbelasting door een hogere accijns op benzine? Hoe ver is het internationaal overleg gevorderd. Deze leden wezen op de Nota Meerjarenplan Personenvervoer, waaruit blijkt dat de studie over gedeeltelijke vervanging van de motorrijtuigenbelasting door een benzine-accijns aan de gang is.

Standsuitgaven

Kan worden meegedeeld, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie, of het binnen de EEG gemeengoed is dat de fiscus geen toetsingsrecht heeft met betrekking tot de redelijkheid van door ondernemers gemaakte kosten? Overweegt België een strengere toepassing van de aftrek van bedrijfslasten en, zo ja, welke? (Economisch Dagblad 16-11-'79). Doet het probleem dat objectieve criteria niet voorhanden zijn zich in zekere zin ook niet voor in de privésfeer, waarin de redelijkheid van uitgaven wel getoetst wordt? Deelt de Regering de overweging dat een discrepantie tussen privé- en winstsfeer maar al te gemakkelijk dreigt te leiden of al heeft geleid tot de situatie waarin er met betrekking tot dezelfde soort van uitgaven een verschil in positie ontstaat, waarvan een negatief effect uitgaat op de matigingsbereidheid?

In hoeverre komt het naar de indruk van de Regering thans voor dat voorgewende kosten niet zijn gemaakt c.q. in geringere mate zijn gemaakt dan uit verkregen rekeningen blijkt? Moet niet ook mede met het oog op de mogelijkheid van toetsing van standsuitgaven aan het invoeren van een factureringsplicht worden gedacht? Zouden horeca-uitgaven etc. niet aan de hand van factoren moeten worden aangetoond? Zouden ook voor uitgaven van steekpenningen geen bewijsstukken moeten worden voorgeschreven?

Huurwaarde-forfait

Wanneer zal de Kamer de resultaten van de onderhanden zijnde studie toegezonden krijgen, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie?

WIR-premies

Kan, zo vroegen de tot de P.v.d.A.-fractie behorende leden, vooruitlopend op de indiening van het aangekondigde wetsontwerp, reeds worden meege-deeld op welk percentage van de inkomstenbelasting en vennootschapsbe-lasting de voeding van het WIR-fonds zal worden gebracht?

Deze leden van de C.D.A.-fractie meenden dat de verlaging van de basis-premie voor de WIR op gebouwen die wordt aangewend voor gerichte uit-gaven ten behoeve van het bedrijfsleven meer het karakter heeft van een reële drukstijging dan van een statistische drukstijging. De redenering van de bewindslieden zou het verleidelijk kunnen maken algemene belastingver-hogingen ten laste van het bedrijfsleven die worden aangewend voor extra gerichte steun aan het bedrijfsleven als statistische drukstijging aan te mer-ken, hetgeen deze leden niet juist zouden achten. Belangrijk verschil is bo-voendien dat een lastenverlichting zoals ook bij de WIR, in beginsel alle be-drijven zou betreffen, terwijl het bij gerichte uitgaven veelal gaat om een zeer beperkt aantal bedrijven.

Wanneer is het wetsontwerp tot verlaging van de basispremie WIR te ver-wachten? Is de voorziene inwerkingtreding per uiterlijk 1 januari 1980 nog haalbaar? Latere inwerkingtreding zal leiden tot een budgettair gat.

De leden van de S.G.P.-fractie wilden ten aanzien van de statistische druk-stijging – zie het antwoord aan de leden van de V.V.D.-fractie en impliciet ook aan de hier aan het woord zijnde leden – opmerken dat de kern van de kwes-tie ligt in de vraag wie de verantwoordelijkheid draagt. In het ene geval – on-gekorte WIR-premie – kan het bedrijfsleven zelf beslissen hoe deze investe-ringsregeling in optimale zin aan te wenden. Bij z.g. gericht uitgavenbeleid wordt in feite deze beslissingsruimte, afhankelijk van de te stellen voorwaar-den, meer of minder sterk ingeperkt. Deze leden vroegen dan ook of niet te gemakkelijk over dit aspect is heengelopen. Is het èn principieel èn praktisch niet beter de eigen verantwoordelijkheid te versterken door de bewegings-ruimte voor het bedrijfsleven zo groot mogelijk te doen zijn, uiteraard wel onder het stellen van randvoorwaarden, waarbij ook rekening moet worden gehouden met de noodzaak de ongebondheid der mensen – dat geldt ook het sociaal-economisch gebied – in te tomen? Zij vroegen een nadere uit-eenzetting hieromtrent.

De verliescompensatie

De leden van de C.D.A.-fractie waren teleurgesteld over het resultaat van de toegezegde nadere overweging van eventuele verlenging van de termijn-en van de verliescompensatie. De in de memorie van antwoord gegeven motivering biedt gelijk een nieuw argument tegen handhaving van de ver-lenging. Volgens deze leden zou met name ook de voor 1980 weer voorziene stijging van de arbeidsinkomensquote met het dienovereenkomstige achter-wege blijven van rendementsherstel, zoals de Regering ook zelf erkent, een argument kunnen zijn voor een ruimere verliescompensatie. Veel bedrijven komen bovendien in een situatie dat de sedert de energiecrisis vaak opgetre-den forse verliezen het einde van de verliescompensatieperiode gaan berei-ken, terwijl in de jaren na de energiecrisis geen of onvoldoende winsten ge-maakt zijn om deze verliezen te compenseren. Bij het na de compensatiepe-riode ontstaan van eventueel voldoende winsten zou dat leiden tot belas-tingbetaling terwijl niet gecompenseerde verliezen verloren zouden gaan.

Deze leden vreesden bovendien dat zonder een verlenging van deze peri-ode met gekunstelde operaties gepoogd zal worden tijdig voldoende fiscale

winst te laten ontstaan. Reeds eerder is bij de ramingen voor de vennootschapsbelasting gewezen op een toenemend potentieel aan compensabele verliezen hetgeen bij een winstherstel tot effectieve verliescompensatie leidt en niet tot werkelijke meeropbrengsten vennootschapsbelasting. Naarmate het rendementsherstel uitblijft gaat het recht op verliescompensatie voor deze verliezen, verloren.

Genoemde leden meenden ook dat het gegeven antwoord over de draagkracht te zeer is toegespitst op de situatie bij de inkomstenbelasting voor natuurlijke personen.

De leden behorende tot de V.V.D.-fractie wilden gaarne nog eens bepleiten de verliezen uit de jaren 1973/1979 onbeperkt compensabel te maken en de verruiming uit 1978 permanent te maken. Zij zouden bij de openbare behandeling op dat punt terugkomen en overwegen om dan met concrete voorstellen te komen.

Onvolledige gezinnen

De leden van de C.D.A.-fractie waren de bewindslieden zeer erkentelijk voor de door hen toegezegde nota van wijziging bij het wetsontwerp kinderbijslag 3de fase, waarin een door deze leden gesignaleerd knelpunt voor onvolledige gezinnen wordt weggenomen.

Effect van kostprijsverhogende heffingen; effect op gebruik

De tot de P.v.d.A.-fractie behorende leden herinnerden er met betrekking tot een eventuele extra belasting op energievervlindende apparaten aan dat de Kamer zich daarover middels een motie-Terlouw (15 081 nr. 46) had uitgesproken. Deze leden voorzagen tal van op te lossen problemen bij de uitvoering. Zij wilden evenwel graag weten of het antwoord op daarover door het G.P.V.-lid in het voorlopig verslag gestelde vragen zo moet worden begrepen dat de Regering heeft besloten de genoemde motie niet uit te voeren. Als dat niet waar is, kunnen dan mededelingen worden gedaan over de activiteiten die de Regering ter uitvoering verricht en welk tijdschema daarbij wordt gehanteerd?

De leden van de S.G.P.-fractie hadden kennisgenomen van het antwoord inzake de invloed van de accijnsverhogingen op het gebruik, die marginaal zou zijn. Op welke gronden baseert het kabinet dan echter de verwachting dat toch een remmende werking op het gebruik zal uitgaan? Zijn dit geen tegenstrijdige antwoorden?

De voorzitter van de commissie,
Joekes

De griffier van de commissie,
De Beaufort